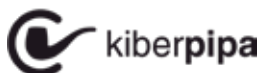

Intermedijska umetnost v Sloveniji

Usmeritve – razvoj - podpora

Publikacija, Intermedijska umetnost v Sloveniji – usmeritve, razvoj in podpora, je nastala kot končni produkt večletnega projekta na področju podpore intermedijske umetnosti – INTERMEDIA, s podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

KIBLA

KUNIGUNDA
REGIONALNI MULTIMEDIJSKI CENTER

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naslov: Intermedijska umetnost v Sloveniji – usmeritve, razvoj in podpora
Avtor: Tadej Lebič, Aljaž Cestnik, Ivana Ristič, Primož Brvar, Nika Bastašič
Producent: Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport
Za producenta: Primož Brvar
Oblikovanje: MedialDEA
Foto: MCC arhiv in beleženi spletni viri
Naklada: 600 izvodov
Leto: 2012

Intermedijska umetnost v Sloveniji

Usmeritve – razvoj - podpora

KAZALO

Uvod.....	4
Usmeritve in razvoj	5
Sodobna intermedijska umetnost	5
Usmeritve in razvoj.....	6
Podpora	7
Priprava razpisne dokumentacije.....	7
Sponsorstvo in donatorstvo.....	9
Uporabite brezplačne vire	10
Sodelavci v projektu	11
Po zaključku projekta.....	13
Dobre prakse.....	14
Projekt Intermedia	22
Povezave.....	23
Viri	23

UVODNA BESEDA

Intermedijska umetnost v Sloveniji – usmeritve, razvoj in podpora je publikacija, ki zgoščeno prikazuje informacije, ki so v prvi vrsti namenjene podpori projektom, programom in organizacijam na področju intermedijske umetnosti. Besedilo se ne osredotoča na različne interpretacije razvoja intermedijske umetnosti, ampak izključno na elemente, ki se vežejo na podporo tej vrsti umetnosti. Podane vsebine so kratke in vsebinsko osredotočene, bralca pa skozi spletne povezave napotujejo na dodatno iskanje informacij, glede na njegovo zanimanje.

V poglavju o usmeritvah in razvoju navajamo deset poglavitnih točk, ki se nanašajo na podporo programom, projektom in organizacijam na področju intermedijske umetnosti ter predstavljajo skupne povzetke intermedijskih umetnikov, vodij programov in projektov na področju intermedijske umetnosti in predstavnikov organizacij obravnavanega področja. Vsebina desetih točk je nastala skozi raziskavo konzorcija in daje vpogled v trenutno stanje vizije dela v intermedijski umetnosti. Publikacija ne prikazuje obsežnih statističnih podatkov, rezultatov pogovornih vsebin in nepredelanih informacij iz spleta, ki se ne vežejo na elemente podpore. V poglavjih podpore in dobrih praks opredeljujemo nekatere elemente pridobivanja virov financiranja in optimizacije stroškov izvajanja projektov, za katere smo menili, da so na obravnavanem področju najbolj potrebni. Poglavju dobrih praks prilagamo tudi nekatere povezave, ki bralcu omogočajo, da obsežneje razišče celotno področje intermedijske umetnosti v Sloveniji.

Področje intermedijske umetnosti v Sloveniji vse od njene ustanovitve doživlja vzpon tako na vsebinskem, kot strukturnem in družbenem področju. Organizacije se pospešeno razvijajo in prevzemajo pomembne vloge v razvoju kulturnih vsebin. S projektom iINTERMEDIA smo skušali zagotoviti pomemben del podpore in dodaten zagon področju intermedijske umetnosti.

Sodobna intermedijska umetnost

Korenine sodobnih intermedijskih umetnosti najdemo v eksperimentalnih gibanjih umetniških zgodovinskih avantgard z začetka 20. stoletja (dadaizem, konstruktivizem, futurizem – v Sloveniji je bil najvidnejši ustvarjalec Avgust Černigoj). Koncept intermedije pa je v sredini šestdesetih let 20. stoletja uvedel Dick Higgins, pesnik, skladatelj, tiskar in pripadnik gibanja Fluxus. Že samo ime gibanja nakazuje na mešanje, pretok. Gibanje se je razvilo kot zmes v obtoku med različnimi umetnostnimi mediji in disciplinami: vizualne umetnosti, literature, urbanizma, arhitekture in oblikovanja. Intermedijske umetnosti torej raziskujejo, združujejo in preiskujejo različne medije ter med njimi posredujejo. Poseben zagon intermedijskim umetnostim da razmah eksperimentalnosti in nastop vrste novih medijev, kot npr. video, instalacija, performans, body art, računalniška umetnost, socialna skulptura in drugi načini konceptualizacije ter (vizualne) realizacije umetniških raziskovanj, predvsem pa se intermedijske umetnosti razmahnejo še kasneje, s prelomom med drugim in tretjim tisočletjem, ko se umetnost kaže v smislu preseganja zgolj umetnosti, tj. kot transumetnost, ko se umetnost enakovredno spaja z drugimi družbenimi področji, npr. z znanostjo. Zaznamovane so z razvojem medijev in tehnologij. Pri tem ne izčrpavajo le možnosti programa medija, temveč najdejo ustvarjalni izziv v postavljanju nasproti predvideni rabi z informativno, inovativno intervencijo. Področje intermedijskih umetnosti zajema raznovrstne umetniške prakse, ki ne sodijo med tradicionalne umetniške zvrsti (slikarstvo, kiparstvo, grafika, risba, fotografija in oblikovanje), lahko pa te zvrsti uporabljajo in jih na različne načine presegajo, nadgrajujejo in kombinirajo. Pokriva tudi tiste sodobnejše umetniške prakse, za katere se zaradi aktualnosti in naglega razvoja sodobnih umetniških praks tekoče uveljavljajo različne opredelitve umetniških tendenc (novomedijska umetnost, večmedijska umetnost, inter- in transdisciplinarna umetnost ipd.). Sem tako sodijo sodobnejši načini izražanja na področju vizualnih, zvočnih, prostorskih, digitalnih in drugih medijev (Priročnik s primeri dobre prakse: Kulturno-umetnostna vzgoja, 2011, <http://www.zrzs.si/kulturnoumetnostnavzgoja/publikacija.pdf>).

Usmeritve in razvoj

V letu 2011 in 2012 je konzorcij projekta INTERMEDIA izvedel raziskavo na področju intermedijske umetnosti na ravni Slovenije, ki je temeljila na pogovorih z nekaterimi intermedijskimi ustvarjalci in predstavniki organizacij s področja intermedijske umetnosti. Iz vsebin pogovorov v nadaljevanju predstavljamo povzetke deset pglavlitnih točk, ki se nanašajo na usmeritve, razvoj in podporo intermedijske umetnosti v Sloveniji.

- (1) **IZOBRAŽEVALNI SISTEM.** Izobraževalni sistem, tako formalni kot ponudba neformalnega, ne zagotavlja učenja vsebin, ki bi temeljila na jasni razlagi o možnostih povezovanja umetniških zvrsti in medijev. To je ukrep, ki ga lahko zagotovi ustrezno državno ministrstvo.
- (2) **POENOSTAVITEV.** Zaradi neomejenega obsega vpliva spleta se intermedijsko umetnost enači s spletno umetnostjo. V tem primeru gre za preveliko poenostavitev, ki opredeljuje splet kot edini medij. Na tem področju je potreben ukrep, ki na strokovni ravni in v uradni razlagi opredeljuje oba pojma.
- (3) **OCENJEVANJE KAKOVOSTI INTERMEDIJSKE UMETNOSTI.** Nobene jasne podlage ni, na kateri lahko dejansko ocenjujemo kakovost intermedijske umetnosti v Sloveniji. Ocenjevalci tako postanejo ustvarjalci sami, katerih objektivnosti ne moremo doseči. Potrebna je sistemska ureditev za izbor ocenjevalcev in piscev kritike na področju intermedijske umetnosti.
- (4) **KREATIVNA UPORABA MEDIJEV.** Zaradi nenehnega rojevanja novih medijev, ima področje intermedijske umetnosti neomejene možnosti predstavljanja svoje izraznosti.. Z razvojem vsakega novega medija se pojavijo nove izrazne oblike intermedijske umetnosti, kar povečuje njeno kompleksnost in otežuje razumevanje njene sporočilnosti. Razvoj se bo nadaljeval in je gonilo intermedijske umetnosti.
- (5) **KROVNA POVEZOVALNA STRUKTURA.** Za zagotavljanje interesov na področju intermedijske umetnosti na nacionalni ravni je potrebno zagotoviti krovnega predstavnika. Slednji se kaže predvsem skozi vzpostavitev Društva M3C – mreže multimedijskih centrov, ki ima možnost, da prevzame vlogo interesnega predstavnika.
- (6) **BRISANJE POLJA.** Intermedijska umetnost briše polja med umetniškimi zvrstmi in povzroča brisanje meja umetniškega polja. V razvoju intermedijske umetnosti se postavljajo vprašanja kako bo mogoče določiti mejo med posamičnimi zvrstmi, ker je prehodnost vse pogostejša.
- (7) **MOBILNOST.** Tehnologija, ki proizvaja možnosti mobilnosti produktov in vsebin vpliva na produkcijo intermedijske umetnosti v večdimenzionalna okolja. Intermedijska umetnost je vse bolj vpeta v družbeno okolje. Slednje pogostokrat postane osrednja vsebina intermedijske stvaritve.
- (8) **DIGITALNA ESTETIKA.** Sporočilnost intermedijskih umetnin v digitaliziranih oblikah presega umetniško vrednost, a ostaja vprašanje njene dejanske vrednosti. Slednja namreč ne more biti predmet tržne vrednosti, ampak le pojem avtorske pravice. Področje lahko uredi pristojno ministrstvo.

- (9) **POMEN SOFINANCIRANJA.** Sofinanciranje države in paradržavnih skladov predstavlja hrbtenico razvojnih virov intermedijske umetnosti kot samostojnega polja. Slednje se mora ohraniti in zaradi mešanja umetniških smeri jasno postaviti definicije, ki posamično dela, programe in projekte označujejo kot intermedijske.
- (10) **POVEZOVANJE IN MREŽENJE.** Ostaja na nivoju posameznih partnerstev. Potrebna je pobuda za nabor intermedijske produkcije na enotnem portalu. Lahko gre za že obstoječe postale ali vzpostavitev novega oziroma nadgradnja manj prodornih portalov.

PODPORA

V tej točki predstavljamo nekaj strokovnih predlogov, s katerimi zagotavljamo vire in optimizacijo virov za projekte na področju kulture in umetnosti, kamor sodi tudi intermedijska umetnost.

Priprava razpisne dokumentacije

Priprava projektnega predloga po zahtevah razpisne dokumentacije je zagotovo ena izmed najpomembnejših nalog pri pridobivanju sredstev za izvajanje projektov. Vaš uspeh na razpisu je v celoti odvisen od kakovosti vašega predloga. Na spletu obstaja cela kopica virov, kako pripraviti dober projektni predlog, od nastanka ideje same, do njegove končne oddaje razpisovalcu. V tej točki zato ne bomo opredeljevali celotnega procesa prijave ampak samo prikazali nekatere inovativne pristope, ki bodo vašemu projektnemu predlogu prinesli dodano vrednost in s tem večje možnosti pri izboru.

Primerjava projektnega predloga z izbranimi na predhodnih razpisih. Vaš projektni predlog bo moral s svojim namenom in cilji ustrezati prioritetam, ki jih bo opredeljevala razpisna dokumentacija. Zato priporočamo, da pred dejanskim pričetkom priprave predloga pregledate uspešne projekte na predhodnih razpisih. Ti bodo dali dejanski vpogled v skladnost vaših ciljev in namenov z razpisnimi. Prav tako boste lahko izvedli primerjavo projektov in dobili nove zamisli o izboljšavah. V kolikor se razpis, za katerega kandidirate, ponavlja vsako leto, je morda že dovolj, če pogledate sklepe iz predhodnih let.

Uporaba programskih orodij pri terminskem načrtovanju. Pri pripravi predloga se boste zagotovo srečali s terminskim načrtom. Ta bo ocenjevalni komisiji povedal ali je projekt skladen s časovnimi pogoji iz razpisne dokumentacije in je v določenem časovnem razponu izvedljiv. Dobro pripravljen terminski načrt prav tako predstavlja podlago za kasnejšo izvedbo projekta. Predlagamo, da pri pripravi terminskega načrta uporabite ustrezno metodo prikazovanja, ki bo jasna, in bo poleg časovne razporeditve aktivnosti projekta prikazala tudi razporeditev finančnih sredstev glede na aktivnosti in zasedenost drugih sredstev, predvsem sredstev dela. V kolikor je razpisni dokumentaciji priložen obrazec za prikaz terminskega načrta, predlagamo, da natančnejši in preglednejši terminski načrt dodate kot prilogo. Pri pripravi načrta lahko uporabite celo paleto orodij. Najpogosteje se uporabljajo in najbolj so dosegljivi programi pisarniškega paketa MS Office – MS Excel in program MS Project, ki je namenski program za pripravo in spremljanje projektov.

Finančni načrt in finančno pokrivanje projektne predloga. Poleg terminskega, se boste srečali tudi s pripravo finančnega načrta. Ta je v razpisni dokumentaciji običajno razdeljen na prikaz načrtovanih stroškov projekta in predvidenih prihodkov projekta. Pri prikazovanju stroškov podajte realno oceno stroškov, saj imajo ocenjevalci nalogo, da natančno pregledajo in ocenijo realnost stroškovnih postavk projekta. Prav zaradi tega merila izpade največ projektov, zato je pri prikazu stroškov projekta nujna posebna pozornost. Na prihodkovni strani je najpomembnejši delež sredstev, ki jih pričakujete od razpisovalca. Ta je v razpisni dokumentaciji praviloma določen z odstotki, zato bodite pri izračunu previdni. Vsekakor pa priporočamo, da so sredstva, ki jih zahtevate, čim nižja glede na predvidene prihodke, saj s tem nakazujete trdnost finančne strukture. V kolikor imate možnost, druge prihodke v finančni strukturi prikažite kot odobrene (priložite dokazilo - pogodbo o sofinanciranju oziroma donaciji, ...). Tako kot velja za terminski načrt, tudi finančnemu načrtu dodajte natančnejšo razmejitev stroškov. Če pa ste večji finančne analize, lahko dodate bilanco finančnih tokov projekta in druge finančne izračune.

Priloge, ki prinašajo dodano vrednost. Razpisna dokumentacija natančno določa katere so obvezne priloge projektne predlogu. Poleg teh, bi projektne predlog moral vsebovati še:

- podrobnejši terminski načrt;
- podrobnejši finančni načrt s smiselnimi finančnimi izračuni;
- referenčna dokazila s celotno paleto medijskih odzivov;
- organizacijsko strukturo projektne predloga, če je možno s poimensko navedbo sodelujočih in njihovo izobrazbo in
- priloge, ki nakazujejo jasnost in preglednost vsebine oziroma ciljev (miselni vzorci, slikovni pregled uporabljenih metod, strukturo vmesnih in končnih ciljev, ...).

Ocenjevalni komisiji omogočajo priloge jasnejši vpogled v projekt. Zavedati se moramo, da ocenjevalci največkrat niso iste osebe kot tisti, ki so razpis pripravili. Ocenjevalci so predvsem strokovnjaki na razpisnih področjih in svojo oceno gradijo na vsebini in lastnih izkušnjah na razpisnem področju. V primerih, ko nam je znan podatek, da na razpis prihaja veliko število prijav, je smiselno kot prilogo dodati tudi skrajšan vsebinski oziroma slikovni prikaz projekta, saj ocenjevalci pogosto ne berejo celotne vsebine. Seveda pa s prilogami ne pretiravajmo, še posebej, če je v razpisni dokumentaciji natančno določeno, kaj lahko priložimo in kaj ni dovoljeno.

Partnerske in podporne organizacije. Projekte pogostokrat izvajamo v sodelovanju z različnimi organizacijami, ki imajo natančno določene vloge v projektu. Sodelovanje organizacij je bistvenega pomena tudi pri pripravi projektne predloga in prinaša:

- dodatne reference, ki se lahko štejejo kot dodatne točke v razpisnih kriterijih;
- dostop do infrastrukture in drugih sredstev partnerja, s katerimi lažje izvajamo projekt;
- svetovanje in druga strokovna pomoč v projektu in
- možnost sodelovanja pri nadgradnji projekta.

Pri pripravi razpisne dokumentacije lahko način sodelovanja s partnerjem opredelimo v vsebini, medtem ko moramo dejansko sodelovanje izkazovati z naslednjo dokumentacijo:

- s podpisano in ožigosano izjavo o sodelovanju v projektu, v kateri je natančno opredeljen delež sodelovanja;
- s pogodbo o sodelovanju (v kolikor gre za poslovni odnos);
- s konzorcijsko pogodbo (v kolikor je v deležu partnerja opredeljena tudi njegova neposredna odgovornost) in
- z delom prijavnice dokumentacije, ki jo zahteva sama razpisna dokumentacija, ki že vnaprej zahteva partnersko sodelovanje v projektu.

Sponsorstvo in donatorstvo

Poleg sredstev, pridobljenih na razpisu, sta sponsorstvo in donatorstvo najpomembnejša vira financiranja za izvedbo projektov. V tej točki ne bomo opredeljevali načinov, kako priti do sponzorja oziroma donatorja. ampak se bomo osredotočili na pravilno sestavo in izpeljavo pogodbenih obveznosti.

Donatorstvo. Prejemnik donacije je lahko pravna ali fizična oseba (tudi donator je lahko pravna ali fizična oseba). Pomembno pri donaciji je, da donator sredstev ne da prejemniku za izvedbo neke določene storitve, ki bi bila tudi donatorju v korist, ampak bo z donacijo naredil nekaj splošno dobrega. Npr.: donator nameni sredstva za pripravo gledališke predstave, katere tematika se navezuje na zgodovino slovenskega naroda. Donator nima neposredne koristi, a bo z donacijo omogočil izvedbo predstave za širšo javnost. Za vsako donacijo je potrebno sestaviti pogodbo, ki donatorja in prejemnika donacije zaščiti pred možnimi zlorabami. Donatorska pogodba naj v osnovi vsebuje:

- točen naziv, naslov in druge podatke prejemnika;
- točen naziv, naslov in druge podatke donatorja;
- natančno opredelitev predmeta pogodbe (denar, stvar, ...);
- datum prenosa sredstev in
- obveznosti prejemnika donacije.

Opozoriti velja tudi na davčne vidike donacije, ki se razlikujejo glede na dejstvo ali je donator oziroma prejemnik donacije pravna ali fizična oseba. Davčna pravila lahko podrobno preučite na spletnih straneh Davčne uprave Republike Slovenije (www.durs.gov.si).

Sponzorstvo je poslovni partnerski odnos, v katerem se podjetje in sponzoriranec pogodbeno dogovorita za obojestransko koristno sodelovanje. Sponzor prejemniku nameni sredstva (denarna ali nedenarna), prejemnik pa se zaveže, da bo promoviral sponzorja na dogovorjen način.

Sponzorska pogodba ima podobne sestavine kot donatorska, le da moramo pri sponzorski pogodbi zelo natančno določiti, kaj bomo podjetju v zameno ponudili.

Pri tem bodimo zlasti pozorni na naslednje:

- pri kulturnih prireditvah in projektih je koristno v pogodbo dodati člen, ki sponzoriranca ščiti v primeru sprememb, ki jih vnaprej ni mogoče predvideti (npr.: odpoved prireditve zaradi vremenskih razmer);
- za vrednost pogodbe natančno določiti doseg promocijskih kanalov in ciljnih skupin (smiselno tudi v številkah);
- vključiti tudi člene, ki podjetju poleg promocijskih aktivnosti zagotavljajo možnost aktivnega sodelovanja na prireditvi oziroma posebno vlogo pri izvedbi projekta in
- določiti vsebino in obliko zaključnega poročila, s katerim bomo podjetju jasno prikazali izvedene promocijske aktivnosti in izpolnitev pogodbenih določil.

Pomembno je, da donatorju ali sponzorju v določenem roku po porabi njegovih sredstev, pošljemo dobro pripravljeno zaključno poročilo, iz katerega je razvidno, v kakšne namene smo sredstva porabili in da je bila poraba namenska (smiselno je priložiti tudi avdio-vizualno gradivo dogodka). S tem pridobimo pozornost sponzorja, morda pa tudi večje možnosti za ponovno pridobitev sredstev ob drugih priložnostih.

Uporabite brezplačne vire

Kar nekaj kulturnih ustvarjalcev namenja visoka sredstva za storitve, ki bi jih lahko dobili brezplačno. V nadaljevanju opredeljujemo nekatera orodja in vire, ki jih lahko izvajalci projektov uporabljajo brezplačno.

Brezplačna registracija domene.si. Organizacije, ki sodijo med redne prejemnike državnih sredstev za kulturo, samostojni kulturni delavci, društva in ustanove, ki delujejo v javnem interesu, organizacije, ki izvajajo javno službo, ter nepridobitne organizacije, ki s svojim delovanjem prispevajo k razvoju informacijske družbe, so upravičenci do brezplačne domene.si. Obiščite spletno stran www.arnes.si in sledite postopku registracije.

Računovodske storitve in nasveti. [Www.racunovodja.com](http://www.racunovodja.com) je spletna stran, ki v svojem brezplačnem delu nudi izjemno širok spekter računovodskih storitev (obračune, primere pogodb, ..) in nasvetov s področja računovodstva, ki so pomembni za izvajanje projektov s področja kulture.

OpenOffice.org. je odprtokodni projekt, ki ima v svoji strukturi vse pomembnejše pisarniške elemente. Zagotavlja vse funkcionalnosti kot sorodni plačljivi programi, prav tako pa omogoča popolno združljivost z njimi. Obsega module: urejevalnik besedil, urejevalnik spletnih strani, program za risanje slik, urejevalnik formul in urejevalnik spletnih baz. Pisarniški paket si lahko brezplačno pretočite s spletne strani <http://sl.openoffice.org>. Orodje Vam omogoča vse dejavnosti za administrativno in predstavitevno delo pri izvajanju projektnih aktivnosti ter znižuje stroške nakupa programske opreme.

Objava dogodkov na nacionalnem portalu. www.kulturnik.si je spletna stran, ki izboljšuje kakovost in dostopnost podatkov o kulturnem dogajanju v Sloveniji. Registracija na portalu vam omogoča objavo o dogodkih oziroma projektih s področja kulture brezplačno.

Brezplačni pravni nasveti in pomoč. PIC je kratica za Pravno-informacijski center nevladnih organizacij. Omogoča strokovno in pravno podporo posameznikom, ranljivim skupinam in nevladnim organizacijam pri uveljavljanju in varstvu pravic ter krepitevi njihovega položaja v družbi. V kolikor se boste v vašem projektu srečali z pravnim vprašanjem, poiščite kontakt organizacije na njihovi spletni strani www.pic.si.

Infrastrukturalna podpora pri izvajanju projektov mladih kulturnih ustvarjalcev

V skladu z usmeritvami Ministrstva za šolstvo in šport, v Sloveniji delujejo mladinski centri, katerih osnovno poslanstvo je podpora mladinski dejavnosti, med njimi tudi projektom s področja kulture in intermedijske umetnosti. Mladinski centri nudijo svetovalno, tehnično, organizacijsko, kadrovsko in včasih tudi finančno podporo mladim na vseh področjih aktivnega državljanstva. Seznam organizacij s statusom mladinskega centra in povezavami na njihove spletne strani si lahko ogledate na spletni strani www.mreza-mama.si.

Sodelavci v projektu

Delo na projektu je le redko delo posameznika. Aktivnosti izvaja skupina posameznikov (tim), ki mora delovati medsebojno usklajeno. O delu v timu obstaja številna literatura, ki opredeljuje mnoge teoretične značilnosti in principe delovanje znotraj tima. Tukaj bomo zato navedli le nekatera priporočila za delo v timu, ki izhajajo iz osebnih izkušenj:

- poiščimo pomoč pri strokovnjaku (biologu, psihologu, svetovalcu, tehniku) kadar nismo kos specifičnim vprašanjem; ne zapravimo preveč energije, da bi vse vedeli o vsem, to je značilna pot do napak;
- načrtujmo svojo dejavnost tako, da si izmenoma sledijo enostavnejše in zahtevnejše aktivnosti; preobremenitev in prevelika miselna intenzivnost na daljši čas povzročata upad storilnosti in delovne motivacije;
- ne, ponavljam, ne vnašajte osebnih sporočil v timsko delo; so odlična podlaga za krepitev dialoga o osebnih socialnih mrežah, kar je največkrat glavni vzrok za upad storilnosti, zamere in konflikte;
- oblikujmo prijetno delovno okolje, sestanke organizirajmo na različnih in prijetnih mestih;
- če smo kritični, utemeljimo svojo kritiko, a obstaja velika verjetnost, da bo kritizirani

spremenil odnos do vas;

- kot član tima morate natančno vedeti kaj potrebujete od drugih članov za izvajanje svojega dela aktivnosti;
- naj bodo pravila za izvajanje aktivnosti jasna; v zmedbi si vsak posameznik ustvari svoja pravila, kar prinaša neučinkovito delo in podaljšanje rokov za izvedbo aktivnosti in
- že na začetku določite jezik komunikacije, ki mora biti enak med vsemi člani tima.

Izvajanje projektov na področju kulture poteka v različnih okoljih. Lahko jih izvajajo posamezni kulturni ustvarjalci, društva, neformalne skupine, zavodi.. Kjer aktivnosti projekta izvajajo na prostovoljni osnovi, znotraj društva ali neformalnih skupin, ima skupno izvajanje aktivnosti določene značilnosti:

- ker delo praviloma ni plačano, morajo biti jasno izpostavljeni motivacijski dejavniki;
- pri izvajanju aktivnosti lahko pričakujete težave na področju koordinacije, pravočasnosti izvajanja, napak in neakovostnega dela, a bodite potrpežljivi; delajo prostovoljci, ki se še učijo;
- če imate za sodelavca prijatelja ali sorodnika, ne dovolite, da morebitni konflikt znotraj projekta preraste v težavo na osebni ravni in
- prepustite prostovoljcem dovolj veliko mero odgovornosti, ravno toliko, kolikor ocenjujete, da je zgornji rob zmogljivosti prostovoljca, takrat lahko pričakujete njegovo večjo motivacijo, saj deluje tudi kot izziv.

Kakovost medosebnih odnosov neposredno vpliva na počutje posameznika in skupine v projektu, na motiviranost, ustvarjalnost in sodelovanje. Ti dejavniki pa prispevajo h kakovosti izvajanja projekta in doseganja njegovega končnega cilja. Pomembno je torej, da znamo razvijati kakovostne medosebne odnose v projektu in da razvijamo dobro komunikacijo. Iz izkušenj lahko trdim, da je spoštovanje, razumevanje in uporaba lepega jezika prava pot in vstopna točka za dobre medosebne odnose med posamezniki v timu.

Pri izvajanju projektov so potrebna številna znanja, ki jih lahko pridobite z udeležbo na seminarjih, delavnicah in z drugimi učnimi oblikami. S tem boste ne samo bolje izvajali projekte, ampak predvsem krepili svoje kompetence. Tovrstno izobraževanje praviloma poteka kot neformalno izobraževanje oziroma učenje. Zelo jasno izhodišče neformalnega izobraževanja/učenja je v dejstvu, da ni obvezno, udeleženci vstopijo vanj samo če so motivirani, to pa pomeni, da imajo tudi zelo jasno željo po pridobitvi določenega znanja. Takšno učenje je za posameznika lahko tudi prijetno, saj najpogosteje poteka v okolju z ljudmi, ki imajo iste interese. Lahko je projektno in raziskovalno naravnano ter prinaša nova znanja, ki v prvotnem programskem sklopu niso bili opredeljeni. Pomembno dejstvo predstavlja tudi vedenje udeležencev v neformalnem izobraževanju, saj je brez zunanje prisile. Uporabljene metode in okolje v neformalnem izobraževanju/učenju so razlog, ki poleg motivacije udeleženca, omogoča velike edukativne učinke. Možnosti za izobraževanje je ogromno, vse informacije in prijave pa lahko uredite največkrat kar preko spleta.

Po zaključku projekta

Po zaključku projekta kulturni ustvarjalci praviloma ostanejo s svojo umetniško produkcijo pred vprašanji o njeni nadgradnji. Zanimivo je, koliko umetniške produkcije ostane v arhivu ustvarjalca po končanem projektu. Le redki se namreč odločijo za nadgradnjo projekta in doseganje novih učinkov.

Avtor (lastnik) produkcije ima v okviru nadgradnje projekta naslednje možnosti:

- udeležba dela na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni (predstavitve produkcije širši javnosti v okviru drugih sorodnih programskih dogodkov, festivalov, razstav, ...);
- prodaja produkcije oziroma avtorskega dela in
- nadgradnja projekta na osebni ravni v novih dimenzijah.

Udeležba dela na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Je v celoti odvisna od avtorja samega. V kolikor sam produkt avtorskega dela dopušča, je možno sodelovanje na številnih festivalih, razstavah in drugih dogodkih. Poleg prepoznavnosti avtorskega dela, leta pridobi na referencah in končni vrednosti. Možnosti za udeležbo si lahko pogledate na spletni strani www.artservis.org.

Prodaja produkcije oziroma avtorskega dela. Ena izmed najpogostejših izbir, ki ima tudi neposredno povezavo z življenjsko eksistenco avtorjev umetniških del, je njihova neposredna prodaja. Ta je posebej značilna pri likovnih in kiparskih delih. Možnost prodaje se izkaže kot najbolj učinkovita z udeležbo na razstavah, danes pa je močno razširjena tudi prodaja preko spleta in galerij.

Nadgradnja projekta. Ta največkrat poteka na osebni ravni in ima značilnosti že izvedenega projekta. Pogostokrat se pojavlja pri projektih, ki so individualna, specifična avtorska dela. Nadgradnja projekta poteka s podobno motivacijo, pogostokrat ostanejo tudi isti deležniki. V kolikor je projekt sofinanciran z razpisom, je v razpisnem pogoju določena tudi pravočasna oddaja in vsebinska oblika poročila. Z njim dokazujemo doseganje ciljev in namensko porabo sredstev.

DOBRE PRAKSE

Naziv: **MEDNARODNI FESTIVAL RAČUNALNIŠKIH UMETNOSTI**

Organizator: MKC Maribor

Kontakt: office@mfru.org

Vir: www.mfru.org

Mednarodni festival računalniških umetnosti ima v mestu in regiji bogato tradicijo ter velja za pomembno institucijo v tej veji umetnosti v Sloveniji. Od svojih začetkov pa do danes je festival v Sloveniji opravil pionirsko delo pri predstavljanju teorije in prakse računalniške umetnosti in novih medijev. V 15-letni zgodovini delovanja je MFRU obiskovalcem ponudil bogat izbor nastopov domačim in tujim umetnikov. Festival ponuja prostor mladim domačim umetnikom. Omogoča jim, da poletijo v svet umetnosti, kakor tudi da spoznajo najbolj priznane tuje umetnike na tem področju. Ob ustanovitvi leta 1994 je bil eden prvih v tem delu sveta ter prvi in edini v Sloveniji. MFRU obravnava raznovrstne teme, kot so potenciali medijskih podob, računalnik in življenje, medijska umetnost, tehnološki napredek itd., ter gostil številne ugledne goste (Edvard Zajec, Peter Weibel, Stelarc). Leta 1994 je festival v Mariboru vzpostavil Jože Slaček, do danes pa so ga vodili številni domači in tuji selektorji. Med njimi Marina Gržinič, Eva Ursprung, Dunja Kukovec, Aleksandra Kostič, Jaka Železnikar, Aleš Vaupotič, Simona Vidmar, Jurij Krpan in Marko Ornik.

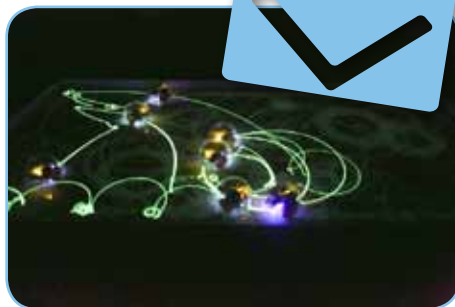
Naziv: **KIBLIX**

Organizator: Kulturno izobraževalno društvo KIBLA

Kontakt: kibla@kibla.org

Vir: www.kiblix.org; www.kibla.org

Mednarodni festival računalniških umetnosti je bil osnovan leta 1995 v Mariboru, nato pa KIBLA leta 1996. To so bili in so še vedno centri tovrstnih aktivnosti, ki so pripomogle k prepoznavnosti interdisciplinarnih pristopov v zadnjih dveh dekadah. Le-te v slovenskem prostoru, ki je nagnjen k enodimenzionalnim rigidnim sistemom, precej težko napredujejo. V Ljubljani v tej smeri deluje galerija Kapelica, ki je zaslužna za razvoj nekaterih slovenskih znanstveno-umetniških del. Iz nabora umetnikov na omenjenih dveh razstavah v okviru KIBLIX-a pa je razbrati, kje so evropski in svetovni centri moči interdisciplinarnosti in povezovanja ter da slovenska znanstveno-umetniška produkcija stopa v korak z evropsko. Po statističnih izračunih je Slovenija glede na število prebivalcev na samem evropskem vrhu na področju interdisciplinarnosti. V slovenskem širšem prostoru se torej razvija odnos, predvsem s strani univerzitetnih profesorjev, raziskovalcev, študentov – torej izobraževalnih struktur, znanstvenikov in IT ekspertov v povezavi s tistimi umetniškimi segmenti, ki jih zanima problematika razumevanja sedanjosti in razvoja prihodnosti.

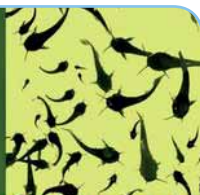
Naziv: **MEDIAFEST**

Organizator: Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport

Kontakt: info@mc-celje.si

Vir: www.mc-celje.si

MEDIAFEST je vizualno – glasbeni festival, ki vsebuje elemente vizualne umetnosti in glasbe, ki so podprti z IK tehnologijo ter tvorijo intermedijsko celoto. Festival ostaja pri svoji bazi, to je live-act izvedba, vendarle pa se konceptualno širi in spreminja, saj vključuje nove medije. Bistveni pomen festivala je ohraniti participacijo manj znanih glasbenih skupin, ki s svojim projektom izstopajo iz konvencionalnega repertoarja odrskega nastopanja. K sodelovanju so povabljene skupine in intermedijski umetniki, ki spadajo v sam idejni program festivala. Za odrom in v prostoru atrija, kot osrednjega prizorišča festivala, izstopajo projekcije, ki jih intermedijski umetniki ustvarjajo simultano v kombinaciji digitalnega in analognega. Vizualni del festivala dopolnjuje programska shema na odru s predstavitevijo intermedijskih umetnikov, ki na klasičnem razstavnem prostoru kombinirajo različne umetniške zvrsti, katerih temelj je vizualna interpretacija. Festival je programsko zaokrožen in obogaten z gosti iz različnih držav, kar omogoča posebno mednarodno dimenzijo festivala.

Naziv: **FRIDA V.**

Avtor: Luka Frelih

Organizacija: Društvo Ljudmila, laboratorij za znanost in umetnost

Kontakt: info@ljudmila.org

Vir: wiki.ljudmila.org

“FRIDA V.” (Free Ride Data Acquisiton Vehicle) je robustno in udobno kolo, opremljeno za učinkovito raziskovanje in kartiranje javnih urbanih prostorov. Nosi majhen računalnik z brezžičnim omrežnim vmesnikom, GPS sprejemnik, kamero z mikrofonom in baterije. Udeleženec v projektu prevzame vlogo voznika in soustvarjalca digitalnih vsebin. Sistem upravlja in nadzira preko enostavnega vmesnika na krmilu kolesa. Usklajen nabor programske in strojne opreme omogoča samodejno kartiranje odkritih brezžičnih računalniških omrežij, enostavno snemanje z lokacijo in ikono označenih posnetkov in priložnostno sinhroniziranje s strežnikom na internetu. Raziskovalec lahko analizira zbrane podatke in naredi zemljevide raziskanega območja, ki predstavijo nevidna informacijska polja v njem. Vpogled v zbrane podatke in posnetke, analize, zemljevide in zaključke lahko udeleženci in drugi dobijo na razstavi, pa tudi na spletni strani. Iz njih nastajajo karte brezžičnih omrežij in posnetkov, so pa tudi zametek - vhodni podatki - za bodoče proste zemljevide mest. Tudi dokumentacija o strojni in programski opremi, razvita v sklopu projekta, je prosto dostopna na spletni strani. Frida V. je tako popolnoma prosta eksperimentalna platforma, primerna za nadgradnje in predelave.

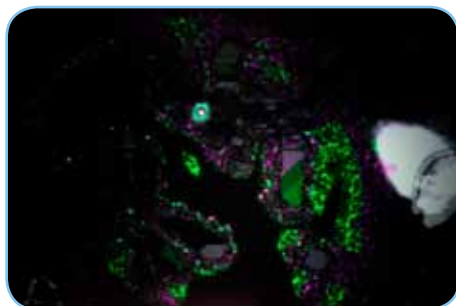
Naziv: **GALERIJA KAPELICA**

Organizacija: Zavod K6/4

Kontakt: www.kapelica.org

Vir: gallery@kapelica.org

V Galeriji Kapelica predstavljajo umetniške projekte, ki svoje teme črpajo iz sodobnosti. To so projekti, v katerih umetniki uporabljajo izrazna sredstva, ki so izbranim temam kontingentni in so velikokrat v središču umetniškega dela samega. Tako izbrane teme in sredstva umetniškega izražanja velikokrat zahtevajo prilagoditev inštitucije galerije in galerijskega prostora do te mere, da je umetniško delo potrebno realizirati in predstaviti izven galerije, t.j. na oz. v prostorih, ki so značilni za izbrano in obravnavano tematiko. Pomemben vidik kuratorskega interesa je spodbujanje produkcije in delovanja umetnikov, ki metodološko omogočajo večletno razvijanje projektov. Tako v interdisciplinarnih procesih nastajajo konzorciji strokovnjakov in umetniški izrazi večjega formata. Produkcija pomenjanja sodobnih raziskovalnih umetniških praks je neločljivo povezana s političnostjo dela, ki svojo ideološko moč črpa iz tematiziranja in problematiziranja ideoloških paradigem, vgrajenih v fenomenologijo vsakdanjega življenja. To so sistemske aplikacije, ki zaradi svoje normativnosti onemogočajo ali krčijo svoboščine in pravice, ki izvirajo iz osnovnih družbeno - civilizacijskih dogovorov.

Naziv: **HAIP**

Organizacija: Zavod K6/4 – Kiberpipa

Kontakt: info@kiberpipa.org

Vir: www.kiberpipa.org; <http://2012.haip.cc>

Ideja o festivalu HAIP se je porodila znotraj kolektiva Multimedijskega centra Kiberpipe, ki deluje v okviru Zavoda K6/4 v Ljubljani. HAIP je bialni festival, ki se je pričel leta 2004. Festival, ki ostaja družbeno aktualen, obravnava teme in izpostavlja problematike polja intermedijske umetnosti in najnovejših komunikacijskih tehnologij. Mednarodni festival HAIP predstavlja tako dela mladih, obetavnih, kot tudi uveljavljenih umetnikov, teoretikov, kreativnih inženirjev in skupin, ki so usmerjeni v vrhunske, na ravni praktične ali ideološke izbire z odprtimi standardi podprte umetniške prakse. Zato se na festivalu predstavljajo posamezniki in skupine, ki s svojim delovanjem kreativno in kritično obravnavajo družbeni razvoj in napredek, v katerega smo v razcvetu raznolikih možnosti in izbire vključeni vsi. S tem fokusom festival HAIP podpira raziskovanje in ustvarjanje tistih sodobnih umetniško-znanstvenih praks, ki presegajo meje posameznih zvrsti in vsebin. O tem priča tudi ime festivala »HAIP«, ki je kratica za »Hack-Act-Interact-Progress«.

Naziv: **SPECULUM ARTIUM**

Organizator: Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje

Kontakt: tnm.speculumartium@gmail.com

Vir: www.tnm.si

V mesecu maju leta 2009, je v javnem zavodu Delavski dom Trbovlje (DDT), gostoval novomedijski festival Speculum Artium 09 (S.A.09) (integrirana umetnost različnih realnosti). Sama izvedba in odmevnost dogodka v okviru ožje in širše skupnosti, je pokazala potrebo, da festival S.A. permanentno živi in biva v Trbovljah, v Kulturnem domu DDT in na lokacijah v samem mestu. Festival predstavlja sintezo principa umetnosti in tehnologije, socializacijo novomedijske produkcije, vzpostavitev rdeče niti med tradicionalnimi vizualnimi in novomedijskimi praksami, kako revitalizirati upostošeno socialno okolje skozi novomedijske prakse, kako sistem produkcije in prezentacije vrniti v upravljanje avtorju, kritično refleksijo kot surbvezivni vmesnik med umetnostjo – tehnologijo – družbo. Načrtna strategija uspešnih povezav s tujimi praksami na področju novomedijskih vsebin, se nadaljuje s festivalom S.A. 2011. Kontinuirano angažiranje in mednarodno sodelovanje bo lokalno skupnost umestilo na kulturni zemljevid sveta ji dalo nov zagon ter jo afirmiralo navzven.

Naziv: **ART STAYS - FESTIVAL SODOBNE UMETNOSTI**

Organizator: KUD ART STAYS

Kontakt: info@artstays.si

Vir: www.artstays.si

ART STAYS promovira, podpira in prikazuje dela tako mladih, kot že uveljavljenih sodobnih umetnikov in pri tem zajema različne medije od slikarstva in kiparstva do videa, instalacije, fotografije in performansa. Zaradi močne podpore in uspešnega sodelovanja z mednarodno ekipo kustosov in mrežo evropskih zasebnih in javnih organizacij ima ART STAYS priložnost ponuditi širok spekter možnosti za predstavitev in osebno prisotnost številnih sodobnih umetnikov, hkrati pa deluje kot svojevrsten „laboratorij“ mlade sodobne umetnosti. Strateška geografska pozicija v srcu Evrope, na stičišču vzhoda in zahoda, severa in juga, ponuja čudovito možnost, da vzpodbujamo in omogočamo kroženje umetniških del, umetnikov in raznolikih strokovnjakov za sodobno umetnost ter zbirateljev in predstavnikov različnih organizacij.

PROJEKT INTERMEDIA

V letu 2010 je Celjski mladinski center prevzel vlogo poslovodečega partnerja v konzorciju projekta iINTERMEDIA, ki ga sestavljajo še Kulturno izobraževalno društvo KIBLA, Kiberpipa pri Zavod za študentske kulturne dejavnosti Študentske organizacije Univerze v Ljubljani, Kulturno izobraževalno društvo PiNA, MKC Slovenj Gradec MMC Koroške pri JZ Vetrnica in Mladinski center Velenje - p.e. Kunigunda - regionalni multimedijski center. Projekt je prejel podporo s strani Ministrstva za kulturo v okviru večletnih projektov za podporo in razvoj intermedijske umetnosti.

Projekt je pričel s svojim izvajanjem v letu 2010, ko smo projektni partnerji v lokalnih okoljih izvedli paleto podpornih aktivnosti in inovativnih projektov na področju intermedije. V letu 2011 smo analizirali vse izvedene aktivnosti in projekte ter naredili raziskavo na področju celotne Slovenije, katere osnovni cilj je bilo ugotoviti, kakšen je razvoj in podpora intermedijske umetnosti. V vseh treh letih je bila programsko izvedena tudi paleta podpornih aktivnosti na področju intermedije. V letu 2012 so bila pripravljena končna podporna orodja kot enovite strokovne publikacije.

V sklepnem letu projekta (2013) pa je osrednji cilj predstavitev končnih rezultatov projekta širši javnosti.

Intermedijska umetnost v Sloveniji – usmeritve, razvoj in podpora.

V tem gradivu predstavljamo področje intermedijske umetnosti kot je opredeljeno v razvojnih programih in usmeritvah; se osredotočamo na njen nadaljnji razvoj in podajamo usmeritve; predstavljamo primere dobrih praks in v obliki praktičnih orodij prikažemo možne podpore izvajanju projektov intermedijske umetnosti.

Predstavitvena brošura Društva M3C.

V letu 2012 se je na podlagi večletnega dela s podporo partnerstva konzorcija in vodenja projekta vzpostavila pravna oseba Društvo M3C – mreža multimedijskih centrov Slovenije, ki v svojem članstvu zajema vse poglobitve naloge podpornih struktur intermedijskim ustvarjalcem. Predstavitvena brošura zajema opis vseh multimedijskih centrov, kar je neposredna podlaga intermedijskim ustvarjalcem, da lahko tehnično, svetovalno, informacijsko in infrastrukturno pomoč poiščejo v svojem lokalnem okolju.

Mladinska pobuda skozi prizmo intermedijske umetnosti.

Mladinska pobuda je metoda, ki je bila prvič utemeljena in predstavljena v programu Youth in action. Predstavlja odlično izhodišče za krepitev kompetenc mladih, tudi na področju intermedijske ustvarjalnosti. V tej predstavitveni brošuri podajamo celoten potek mladinske pobude od njene ideje do stvaritve in postprodukcije. Na tej podlagi bodo imeli, predvsem mentorji mladinskih pobud, celoten pregled možnosti podpore mladim intermedijskim ustvarjalcem.

POVEZAVE

V tej točki navajamo dodatne spletne povezave do organizacij, projektov in programov na področju intermedijske umetnosti v Sloveniji.

MESTO ŽENSK - www.cityofwomen.org

AKSIOMA - www.aksioma.org

BUNKER - www.bunker.si

EX PONTO - <http://exponto.net>

MASKA - www.maska.si

EN KNAP - www.en-knap.com

EXODOS - www.exodos.si

EMANAT - www.emanat.si

ZAVOD CCC - www.zavod-ccc.org

INFOŠKUC - www.skuc.org

CENTER SODOBNIH UMETNOSTI - www.celeia.info/center_sodobnih_umetnosti

MODERNA GALERIJA LJUBLJANA - www.mg-lj.si

TRIVIA - www.3via.org

Povezave do virov razpisov in podpore.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. (www.mizks.gov.si)

Program Media. Razpisi projektov s področja filma in avdio vizualnih del. (http://ec.europa.eu/information_society/media).

Media Desk Slovenija. Podporna točka programa Media. (www.mediadeskslovenia.eu/).

Program kultura. Razpisi s področja kulture in umetnosti. (<http://ec.europa.eu/culture>).

Kulturna stična točka. Podporna točka programa Kultura 2007 – 2013. (www.ccp.si).

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Razpisi s področja ljubiteljske kulturne dejavnosti ter informacije za podporo organizacijam s področja kulture (www.jskd.si).

SCCA Ljubljana. Podporna, svetovalna in informacijska točka na področju kulture in umetnosti (www.artservis.org).

VIRI

Katalog kulturno umetnostne vzgoje. Priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol – dopolnjena spletna različica. 2011. Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. (<http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja/publikacija.pdf>)

Priročnik za izvajanje projektov s področja kulture. Tadej Lebič. 2009. Celjski mladinski center – MCC Uči.

Intersections of Art, Technology, Science & Culture. (<http://userwww.sfsu.edu/~infoarts/links/wilson.artlinks2.html>):

Nacionalni program za kulturo 2012-2015 (Osn.). Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. (<http://www.arhiv.mk.gov.si/>)

Wikipedij: (<http://en.wikipedia.org/wiki/Intermedia>).

